

IPO – Stopień wstępny (IPO VO)

dzieli się na:

Część A	100 punktów
Część B	100 punktów
Część C	100 punktów
Razem	300 punktów

Warunki dopuszczenia do egzaminu:

W dniu imprezy pies musi mieć ukończony wymagany wiek. Nie zezwala się na robienie żadnych wyjątków. Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest zdany pomyślnie egzamin BH/VT zgodnie z przepisami organizacji krajowej. Egzamin IPO-VO odpowiada trzem częścią, tak więc sędzia może oceniać dziennie maksymalnie 12 uczestników IPO-VO.

Postanowienia ogólne:

Niniejszy stopień wstępny do egzaminu IPO 1 został opracowany przez Komisję Psów Użytkowych FCI. Egzamin ten można stosować jako:

1. Egzamin dopuszczający do startu w klasie użytkowej
2. Warunek dopuszczenia do IPO 1, przy czym każda organizacja krajowa może o tym samodzielnie decydować.

Egzamin IPO-VO został opracowany przez Komisję w języku niemieckim. W wątpliwych wypadkach a w szczególności przy wykonywaniu tłumaczeń na inne języki, wersja niemiecka jest wiążąca.

Jeśli nie zostało wyraźnie powiedziane inaczej, obowiązują postanowienia „Części ogólnej” obowiązujących regulaminów IPO 2012.

Próba zachowania:

Przed rozpoczęciem każdego ćwiczenia, przed każdą zdawaną sprawnością, sędzia poddaje psa próbie zachowania (test charakteru). Zob. obowiązujące zasady dot.: „Próba zachowania”.

IPO-VO Część „A”   Praca węchowa:

Ślad własny, ok. 200 kroków, 2 ramiona, 1 załamanie (ok. 90°), 1 przedmiot należący do przewodnika, wypracowany bez czasu oczekiwania, czas pracy 10 minut.

Podstawa śladu	10 punktów
Utrzymanie śladu	59 punktów (29 + 30)
Załamanie	10 punktów
Przedmiot	21 punktów
Razem	100 punktów

Jeśli pies nie znalazł żadnych przedmiotów, można przyznać maksymalnie ocenę „dostateczną”

Postanowienia ogólne:

Podstawa śladu musi być dobrze zaznaczona tabliczką, którą wbija się w ziemię bezpośrednio z lewej strony obok podstawy śladu.

Przewodnik (= układający ślady) powinien przed wyłożeniem śladów pokazać przedmiot sędziemu lub osobie nadzorującej układanie śladów. Można używać wyłącznie jednego przedmiotu dobrze przesiąkniętego zapachem przewodnika o ok. 15 cm długości, 3 – 5 cm szerokości, ok. 1 cm grubości i kolorystycznie dostosowanego do podłoża. Przewodnik (= układający ślady) pozostaje chwilę na początku śladu a następnie idzie normalnym krokiem we wskazanym kierunku. Załamanie tworzy się idąc także normalnym krokiem (zob. szkic). Przedmiot zostawia się na końcu śladu.

Sędzia i osoby towarzyszące nie mogą podczas pracy psa przebywać na terenie, na którym para (przewodnik i pies) ma prawo szukać.

a) Jedna komenda dla ćwiczenia: „Szukanie”

b) Wykonanie: Przewodnik przygotowuje swojego psa do tropienia. Pies może pracować bez linki lub na lince o długości 10 metrów. Linka może być prowadzona na grzbiecie, z boku lub pomiędzy przednimi lub tylnymi kończynami psa. Może być ona przypięta albo bezpośrednio do nie zaciskowej obroży lub do kółka szelek (dozwolone są szelki piersiowe lub szelki Böttgera bez dodatkowych rzemieni).

Po wywołaniu przewodnik ze swoim gotowym do szukania psem melduje się u sędziego w pozycji zasadniczej i podaje, czy pies podejmuje przedmioty czy je wskazuje. Przed pracą na śladzie, przy starcie oraz podczas całej pracy nie wolno stosować jakiegokolwiek przymusu. Na polecenie sędziego pies jest doprowadzany i przystawiany wolno i spokojnie do podstawy śladu. Dopuszcza się, aby pies na krótko usiadł przed miejscem początku śladu (w odległości ok. 2 metrów). Pies musi podjąć ślad intensywnie, spokojnie i nisko wężąc. Następnie pies nisko wężąc powinien intensywnie i w równym tempie podążać za śladem. Przewodnik podąża za psem w odległości 10 metrów na końcu linki. Kiedy pies pracuje bez linki, należy także zachować odstęp 10 metrów. Linka może swobodnie zwisać, kiedy przewodnik trzyma ją w ręce. Pies powinien pewnie wypracować załamanie.

Po znalezieniu przedmiotu pies musi bez komendy przewodnika podjąć przedmiot lub go wyraźnie wskazać. Może on przy podejmowaniu przedmiotu stać, usiąść a także podejść do przewodnika. Kiedy pies podejmuje przedmiot i idzie do przewodnika, ten powinien zatrzymać się. Pójście dalej z przedmiotem lub podjęcie go w pozycji leżącej jest wadliwe. Wskazanie przedmiotu może odbywać się w pozycji leżącej, siedzącej lub stojącej. Po wskazaniu przedmiotu lub jego podjęciu przewodnik odkłada linkę i udaje się do psa. Poprzez podniesienie przedmiotu pokazuje on, że pies go znalazł.

c) Ocena: Tempo szukania nie stanowi kryterium oceny, o ile pies pracuje na śladzie intensywnie, równo i przekonywująco oraz pokazuje przy tym pozytywne zachowanie związane z szukaniem.

Upewnianie się psa bez opuszczania śladu nie jest błędem. Niepewne szukanie, praca górnym wiatrem, wypróżnianie się, krążenie na załamaniach, stałe zachęcanie psa, oddziaływanie linką lub pomoc słowna w obrębie śladu lub przy przedmiocie, nieprawidłowe podejmowanie lub wskazywanie przedmiotów oraz chybione wskazywanie obniżają ocenę.

Jeśli pies opuszcza ślad i zostanie przy tym powstrzymany przez przewodnika, sędzia wydaje polecenie, by przewodnik podążał za psem. Jeśli nie wypełni polecenia, praca zostaje przez sędziego przerwana. Jeśli w ciągu 10 minut od startu przy podstawie śladu praca nie zostanie zakończona, sędzia przerywa pracę. Oceniane są osiągnięcia psa do chwili przerwania pracy.

Ocena poszczególnych ramion przebiega zgodnie ze stopniami i punktacją. Jeśli pies nie szuka (zbyt długo pozostaje w tym samym miejscu bez szukania), można przerwać pracę także wtedy, kiedy pies znajduje się jeszcze na śladzie.

IPO-VO Część „B” Posłuszeństwo:

Ćwiczenie 1	Chodzenie na smyczy	30 punktów
Ćwiczenie 2	Chodzenie bez smyczy	20 punktów
Ćwiczenie 3	Warowanie z marszu w połączeniu z przychodzeniem „do mnie”	15 punktów
Ćwiczenie 4	Aportowanie na płaskim terenie	10 punktów
Ćwiczenie 5	Skok przez przeszkodę	10 punktów
Ćwiczenie 6	Warowanie przy odwracaniu uwagi	15 punktów
Razem		100 punktów

Postanowienia ogólne:

Zezwala się na użycie komendy „Siad” dla pozycji zasadniczej.

1. Chodzenie na smyczy:**30 punktów**

a) Jedna komenda dla ćwiczenia: „Marsz przy nodze”:

b) Wykonanie: Przewodnik udaje się z przypiętym do smyczy psem do sędziego, przyjmuje pozycję zasadniczą i przedstawia się. Z postawy zasadniczej pies na komendę dla „Marsz przy nodze” podąża za przewodnikiem po jego lewej stronie uważnie i radośnie, z barkiem zawsze na wysokości jego kolana. Smycz nie powinna być napięta. Na początku ćwiczenia przewodnik idzie w linii prostej ze swoim psem 30 kroków bez zatrzymywania się. Po wykonaniu zwrotu w tył należy zaprezentować co najmniej jeden zwrot w prawo i jeden w lewo. Podczas, kiedy przewodnik idzie z psem na pierwszej prostej, padają dwa strzały (kaliber 6 mm) w odstępie czasowym 5 sekund i odległości wynoszącej co najmniej 15 kroków od psa. Pies powinien wykazać obojętność wobec strzałów. Na polecenie sędziego przewodnik wchodzi z psem do grupy poruszających się co najmniej 4 osób. Musi on zatrzymać się w grupie jeden raz. Przewodnik opuszcza grupę, zajmuje pozycję zasadniczą i odpina psa.

c) Ocena: Wyprzedzanie, odsuwanie się psa na bok, pozostawanie z tyłu, dodatkowe komendy, pomoc ciałem, brak koncentracji i/lub przygnębienie psa powodują obniżenie oceny.

2. Chodzenie bez smyczy:**20 punktów**

a) Jedna komenda dla ćwiczenia: „Marsz przy nodze”

b) Wykonanie: Z postawy zasadniczej pies na komendę dla „Marsz przy nodze” podąża za przewodnikiem po jego lewej stronie uważnie i radośnie, z barkiem zawsze na wysokości jego kolana. Na początku ćwiczenia przewodnik idzie w linii prostej ze swoim swobodnie podążającym psem 30 kroków bez zatrzymywania się. Po wykonaniu zwrotu w tył należy zaprezentować co najmniej jeden zwrot w prawo i jeden w lewo. Pod koniec ćwiczenia przewodnik zatrzymuje się, zajmuje pozycją zasadniczą i przypina psa.

c) Ocena: Wyprzedzanie, odsuwanie się psa na bok, pozostawanie z tyłu, powolne i ociągające siadanie, dodatkowe komendy, pomoc ciałem, brak koncentracji i/lub przygnębienie psa powodują obniżenie oceny.

3. Warowanie z marszu w połączeniu z przychodzeniem „do mnie”: 15 punktów

a) Po jednej komendzie dla ćwiczeń: „Marsz przy nodze”, „Warowanie”, „Przychodzenie do mnie” i „Pozycja zasadnicza”

b) Wykonanie: Wychodząc z pozycji zasadniczej przewodnik idzie w linii prostej z podążającym bez smyczy psem. Po 10-15 krokach na komendę „Waruj” pies powinien natychmiast zawarować a przewodnik przy tym nie przerywa marszu, nie zmienia kroku i nie ogląda się za siebie. Po dalszych 15 krokach w linii prostej przewodnik staje i natychmiast odwraca się do leżącego spokojnie psa. Na polecenie sędziego przewodnik przywołuje psa wydając komendę „Do mnie” i/lub wołając psa po imieniu. Pies powinien radośnie, szybko i bezpośrednio przybiec siadając blisko i prosto przed przewodnikiem. Na komendę do przyjęcia pozycji zasadniczej pies szybko i prosto siada po lewej stronie przewodnika z barkiem na wysokości jego kolana. Pies zostaje przypięty do smyczy.

c) Ocena: Błędy w przebiegu ćwiczenia, powolne warowanie, niespokojne leżenie, powolne przychodzenie do przewodnika, pozycja przewodnika w rozkroku, błędy przy siadaniu i zakończeniu obniżają odpowiednio ocenę. Jeśli pies po wydaniu komendy do „Waruj” siedzi lub stoi, odejmuje się 7 punktów.

4. Aportowanie: 10 punktów

a) Po jednej komendzie dla ćwiczeń „Aportowanie”, „Oddawanie”, „Pozycja zasadnicza”

b) Wykonanie: W pozycji zasadniczej przewodnik odpina psa. Przewodnik rzuca należący do niego przedmiot na odległość co najmniej 5 kroków. Komendę do „aportowania” można wydać dopiero wtedy, kiedy przedmiot już nieruchomo leży. Siedzący spokojnie i bez smyczy obok swojego przewodnika pies musi po wydaniu komendy do aportowania pobiec szybko i bezpośrednio do przedmiotu, podnieść go natychmiast i przynieść szybko i prosto do przewodnika. Pies powinien usiąść blisko i prosto przed przewodnikiem i tak długo spokojnie trzymać przedmiot w pysku, dopóki przewodnik mu go nie odbierze wydając z ok. 3 sekundową zwłoką komendę „Oddaj”. Na komendę do przyjęcia pozycji zasadniczej pies szybko i prosto siada po lewej stronie przewodnika z barkiem na wysokości jego kolana. Podczas całego ćwiczenia przewodnik nie może opuszczać miejsca, w którym stał. Pod koniec ćwiczenia przewodnik przypina psa.

c) Ocena: Błędy w pozycji zasadniczej, powolny bieg do przedmiotu, błędy w podejmowaniu przedmiotu, powolny powrót, upuszczenie przedmiotu, zabawa lub miętoszenie przedmiotu, postawa przewodnika w rozkroku, błędy przy siadaniu i zakończeniu obniżają odpowiednio ocenę. Pomoc przewodnika bez zmiany stanowiska także obniżają ocenę. Jeśli przewodnik opuści swoje stanowisko, zanim ćwiczenie dobiegnie końca, ćwiczenie otrzymuje ocenę „niedostateczną”. Jeśli pies nie aportuje, ćwiczenie zostaje ocenione na 0 punktów.

5. Skok przez przeszkodę: 10 punktów

a) Po jednej komendzie dla ćwiczeń: „Przeskok”, „Przychodzenie do mnie”, „Skok powrotny” „Pozycja zasadnicza”

b) Wykonanie: Przewodnik zajmuje pozycję zasadniczą z psem co najmniej 5 kroków przed przeszkodą i odpina psa ze smyczy. Siedzący spokojnie i bez smyczy obok swojego przewodnika pies musi po wydaniu komendy do skoku swobodnie przeskoczyć przez przeszkodę a po wydaniu komend do przyjścia „do mnie” i do skoku powrotnego ponownie przeskoczyć płotek i natychmiast usiąść blisko i prosto przed przewodnikiem.

Na komendę do pozycji zasadniczej pies szybko i prosto siada po lewej stronie przewodnika z barkiem na wysokości jego kolana. Przewodnik przy wydawaniu komendy do skoku może towarzyszyć psu na odległość dwóch kroków. Pod koniec ćwiczenia psa należy przypiąć do smyczy.

c) Ocena: Błędy w pozycji zasadniczej, przeskok z ociąganiem się, błędy w siadaniu i zakończeniu, pomoc przewodnika odpowiednio obniżają ocenę. Muśnięcie przez psa przeszkody powoduje odjęcie do 1 punktu za każdy skok natomiast oparcie się na przeszkodzie do 2 punktów.

6. Warowanie psa przy odwracaniu uwagi:

15 punktów

a) Po jednej komendzie dla ćwiczeń: „Warowanie”, „Siadanie”

b) Wykonanie: Na początku części „B” innego psa przewodnik udaje się ze swoim psem na miejsce wskazane przez sędziego i tam w pozycji zasadniczej odpina go ze smyczy. Następnie za pomocą komendy „Waruj” każe mu warować nie zostawiając przy nim smyczy oraz żadnego innego przedmiotu. Następnie przewodnik nie oglądając się za siebie oddala się od psa na odległość co najmniej 20 kroków w obrębie terenu egzaminu i pozostaje w zasięgu jego wzroku stojąc spokojnie odwrócony plecami do psa. Pies powinien leżeć spokojnie bez komendy przewodnika, podczas kiedy inny pies wykonuje ćwiczenia 1 do 3. Na polecenie sędziego przewodnik idzie do swojego psa stając po jego prawej stronie. Na kolejny znak sędziego pies powinien na komendę „Siad” przyjąć szybko i prosto pozycję zasadniczą. Psa należy przypiąć do smyczy.

c) Ocena: Niespokojne zachowanie przewodnika a także inne ukryte sposoby pomocnicze, niespokojne leżenie psa lub zbyt wczesne powstanie/siad psa przy powrocie do psa oznaczają odjęcie punktów. Jeżeli pies stoi lub siedzi, ale pozostaje na miejscu, przyznaje się ocenę częściową. Jeżeli pies przed ukończeniem ćwiczenia nr 3 wykonywanego przez drugiego psa oddali się z miejsca, w którym został, na odległość większą niż 3 metry, ćwiczenie należy ocenić na 0 punktów.

IPO-VO Część „C” Obrona

Ćwiczenie 1	Osaczenie i oszczekiwanie	15 punktów
Ćwiczenie 2	Zatrzymanie pozoranta podczas ucieczki	30 punktów
Ćwiczenie 3	Atak na przewodnika i jego psa	50 punktów
Ćwiczenie 4	Eskortowanie do sędziego	5 punktów
Razem		100 punktów

Postanowienia ogólne:

Jeśli wyraźnie nie podano inaczej, obowiązują zasady wyszczególnione w Części Ogólnej regulaminu IPO 2012.

Nie przyznaje się oceny TSB. Pozorant posługuje się pałką grożąc psu, ale go nie uderzając. Komendę „Puść” wolno dać we wszystkich ćwiczeniach obrończych tylko jeden raz. Zasady oceny puszczania zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Puszczanie z ociążaniem	Pierwsza dodatkowa komenda i natychmiastowe puszczenie	Pierwsza dodatkowa komenda i puszczanie z ociążaniem	Druga dodatkowa komenda i natychmiastowe puszczenie	Druga dodatkowa komenda i puszczanie z ociążaniem	Pies nie puszcza po drugiej dodatkowej komendzie lub innych działaniach
0,5 – 3,0	3,0	3,5 – 6,0	6,0	6,5 – 9,0	Dyskwalifikacja

1. Osaczenie i oszczekiwanie:**15 punktów**

a) Jedna komenda dla ćwiczenia „Rewirowanie”

b) Wykonanie: Pozorant znajduje się w kryjówce w odległości ok. 20 kroków do przewodnika i psa, nie widoczny dla psa. Na polecenie sędziego przewodnik odpina psa ze smyczy i wysyła go w kierunku kryjówki wydając komendę do „rewirowania” i/lub znak ręką. Pies musi aktywnie i uważnie osaczyć pozoranta nieprzerwanie go oszczekując. Pies nie może ani wskakiwać na pozoranta ani też go chwytać. Na polecenie sędziego przewodnik idzie natychmiast do psa i przytrzymuje go za obrożę.

c) Ocena: Ograniczenia w nieprzerwanym, stanowczym oszczekiwaniu i napierającym osaczeniu odpowiednio obniżają ocenę. Przy atakowaniu pozoranta np. przy uderzaniu, wskakiwaniu itp. należy odjąć do 3 punktów. Przy silnym chwyceniu odejmuje się do 12 punktów. Jeśli pies nie pozostanie przy pozorancie, ta część ćwiczenia otrzymuje ocenę niedostateczną. Jeśli pies nie zainteresuje się pozorantem, część „C” zostaje przerwana.

2. Zatrzymanie pozoranta podczas ucieczki:**30 punktów**

a) Po jednej komendzie dla ćwiczeń „Puszczanie”, „Obrona”

b) Wykonanie: Podczas kiedy przewodnik trzyma psa za obrożę, pozorant wychodzi z kryjówki i próbuje uciekać. Na polecenie sędziego przewodnik puszcza psa wydając komendę do obrony. Pies powinien samodzielnie i skutecznie udaremnić próbę ucieczki poprzez energiczne i silne chwycenie pozoranta. Może go przy tym chwycić jedynie za rękaw ochronny. Na znak sędziego pozorant nieruchomieje. Pies powinien go natychmiast puścić. Przewodnik może samodzielnie wydać komendę do puszczania w odpowiednim czasie.

Jeśli pies nie puści pozoranta po pierwszej dozwolonej komendzie, sędzia poleca przewodnikowi wydać do dwóch kolejnych komend „Puść”. Jeśli pies po nich (jedna dozwolona i dwie dodatkowe komendy) nie puści, następuje dyskwalifikacja. Podczas wydawania komendy „Puść” przewodnik powinien spokojnie stać bez oddziaływania na psa. Po puszczaniu pies powinien pozostać blisko pozoranta i uważnie go pilnować. Na polecenie sędziego przewodnik idzie natychmiast do psa i przytrzymuje go za obrożę.

c) Ocena: Obniża ją niewłaściwe wykonanie ważnych dla niej elementów takich jak: szybka i energiczna reakcja z silnym chwyceniem i skutecznym udaremieniem ucieczki, pełny i spokojny chwyt aż do puszczania, uważne pilnowanie blisko pozoranta. Jeśli pies na dystansie ok. 20 kroków nie udaremni ucieczki poprzez chwycenie i przytrzymanie, ćwiczenie zostaje przerwane.

3. Atak na przewodnika i jego psa:**50 punktów**

a) Po jednej komendzie dla ćwiczeń: „Obrona”, „Puszczenie”, „Pozycja zasadnicza”, „Marsz przy nodze”

b) Wykonanie: Pies jest trzymany za obrozę, przewodnik nie powinien go przy tym pobudzać. Na polecenie sędziego pozorant odchodzi normalnym krokiem od przewodnika i psa. Po ok. 20 krokach odwraca się do przewodnika i czołowo atakuje przewodnika i jego psa wydając przepędzające okrzyki i wykonując groźące ruchy. Przewodnik puszcza psa z komendą do obrony. Pies musi bez wahania odeprzeć atak poprzez energiczne i silne chwycenie pozoranta. Może go przy tym chwycić jedynie za rękaw ochronny. Przewodnikowi nie wolno opuścić miejsca, w którym stał. Na znak sędziego pozorant przerywa atak. Po zaprzestaniu ataku pies powinien natychmiast puścić. Przewodnik może samodzielnie wydać komendę „puść” w odpowiednim czasie.

Jeśli pies nie puści pozoranta po pierwszej dozwolonej komendzie, sędzia poleca przewodnikowi wydać do dwóch kolejnych komend „Puść”. Jeśli pies po nich (jedna dozwolona i dwie dodatkowe komendy) nie puści, następuje dyskwalifikacja. Podczas wydawania komendy „Puść” przewodnik powinien spokojnie stać bez oddziaływania na psa. Po puszczeniu pies powinien pozostać blisko pozoranta i uważnie go pilnować. Na polecenie przewodnik idzie natychmiast normalnym krokiem prostą drogą do psa i przywołuje go komendą do postawy zasadniczej. Przewodnik przypina psa do smyczy.

c) Ocena: Obniża ją niewłaściwe wykonanie ważnych dla niej elementów takich jak: energiczna obrona z silnym chwytem, pełny i spokojny chwyt aż do puszczenia, po puszczeniu uważne pilnowanie blisko pozoranta.

Jeśli pies w fazie pilnowania opuści pozoranta lub przewodnik wyda komendę, aby pies pozostał przy pozorancie, ćwiczenie oceniane jest jako niedostateczne.

4. Eskortowanie do sędziego:**5 punktów**

a) Jedna komenda dla ćwiczenia: „Marsz przy nodze”

b) Wykonanie: Następuje teraz odprowadzenie pozoranta z boku do sędziego na dystansie ok. 10 kroków. Dozwolona jest komenda dla: „Marsz przy nodze”. Pies powinien iść pomiędzy pozorantem a przewodnikiem. Pies powinien podczas drogi uważnie obserwować pozoranta. Nie może on jednak przy tym molestować pozoranta, wskakiwać na niego lub go chwytać. Grupa zatrzymuje się przed sędzią i zgłasza zakończenie ćwiczeń w części „C”.

c) Ocena: Obniża ją niewłaściwe wykonanie ważnych dla niej elementów takich jak: uważna obserwacja pozoranta, marsz ściśle przy nodze na luźnej smyczy.